

Briuselis, 30/9/2014

C(2014) 7163 final

Ryšių reguliavimo tarnyba (RRT)

Algirdo g. 27,
LT-03219 Vilnius
Lietuva

Skirta:
Feliksui Dobrovolskiui
Direktoriui

Faksas +370 52161564

Gerb. pone Dobrovolski,

Tema: Komisijos sprendimas dėl bylos LT/2014/1646. Skambučių inicijavimas viešajame ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje Lietuvoje

Pastabos pagal Direktyvos 2002/21/EB 7 straipsnio 3 dalį

I. PROCEDŪRA

2014 m. rugsėjo 1 d. Komisija užregistravo Lietuvos nacionalinės reguliavimo institucijos – *Ryšių reguliavimo tarnybos* (RRT) – pranešimą¹, susijusį su skambučių inicijavimo viešajame ryšių tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje Lietuvoje, rinka².

Nacionalinės konsultacijos³ vyko nuo 2014 m. liepos 16 d. iki rugpjūčio 22 d.

Prašymas pateikti informaciją⁴ RRT išsiųstas 2014 m. rugsėjo 10 d., o atsakymas gautas 2014 m. rugsėjo 15 d. Papildomi paaiškinimai gauti 2014 m. rugsėjo 16 d.

Pagal Pagrindų direktyvos 7 straipsnio 3 dalį nacionalinės reguliavimo institucijos (NRI), Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucija (EERRI) ir Komisija gali atitinkamai nacionalinei reguliavimo institucijai pateikti pastabas dėl planuojamų priemonių, apie kurias pranešta.

¹ Pagal 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyvos) (OL L 108, 2002 4 24, p. 33) su pakeitimais, padarytais Direktyva 2009/140/EB (OL L 337, 2009 12 18, p. 37) ir Reglamentu (EB) Nr. 544/2009 (OL L 167, 2009 6 29, p. 12), 7 straipsnį.

² Atitinka 2 rinką pagal 2007 m. gruodžio 17 d. Komisijos rekomendaciją 2007/879/EB dėl elektroninių ryšių sektoriaus atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų, kurioms gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (toliau – rekomendacija dėl atitinkamų rinkų), OL L 344, 2007 12 28, p. 65.

³ Pagal Pagrindų direktyvos 6 straipsnį.

⁴ Pagal Pagrindų direktyvos 5 straipsnio 2 dalį.

II. PLANUOJAMOS PRIEMONĖS APIBŪDINIMAS

II. 1. Pagrindiniai faktai

Komisijai buvo pranešta apie pirmąjį skambučių inicijavimo viešajame ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje Lietuvoje, rinkos tyrimą, ir Komisija jį įvertino byloje LT/2006/0364⁵. RRT apibrėžia šią rinką kaip skambučio perdavimą nuo tinklo, kuriame inicijuotas skambutis, galinio taško iki to paties tinklo stoties (įskaitant šią stotį), esančios arčiausiai skambinančiojo abonento. Bendrovei AB „Lietuvos telekomas“, kaip didžiausią įtaką rinkoje (DĮR) turinčiam operatoriui, buvo pranešta apie šias taisomasias priemones dėl: i) prieigos, ii) skaidrumo, iii) nediskriminavimo, iv) apskaitos atskyrimo, v) kainų pagrindimo sąnaudomis ir sąnaudų apskaitos. Kalbėdama apie sąnaudų apskaitos metodiką, RRT nurodė, kad kol bus priimtas „iš apačios į viršų“ principu paremtas (angl. *bottom-up*) į ateitį orientuotų ilgo laikotarpio vidutinių padidėjimo sąnaudų skaičiavimo modelis (FL-LRAIC), „Lietuvos telekomas“ turi nustatyti kainas, taikydamas „iš viršaus į apačią“ principu paremtą (angl. *top-down*) visiškai paskirstytų sąnaudų (FDC) skaičiavimo modelį.

Komisija pastabų nepateikė.

II. 2. Rinkos apibrėžimas

Šiame antrajame rinkos tyrimo etape RRT siūlo į atitinkamą rinką įtraukti skambučių į skaitmenimis 800 prasidedančius numerius inicijavimą, paslaugas, prasidedančias paslaugos teikėjo pasirinkimo kodu 10XX, taip pat skambučių inicijavimą, kuris yra didmeninių elektroninių ryšių paslaugų dalis⁶. Be to, atsižvelgiant į tai, kad bus pereita prie naujos kartos tinklų (NKT), t. y. prie vieno lygmens tinklo su vienu nacionaliniu tinklų sujungimo tašku, RRT pakeitė skambučių inicijavimo ir tranzito rinkų ribas. RRT paaiškino, kad, perėjus prie NKT, vietinės stotys (iš viso 19) neveiks, todėl didmeninę skambučių inicijavimo paslaugą siūloma apibrėžti kaip skambučių perdavimą iš galutinio paslaugų gavėjo iki nacionalinio tinklų sujungimo taško, t. y. artimiausio tinklo taško, kuriame gali būti įvykdytas tinklų sujungimas. RRT aiškina, kad nors sujungimas vietos lygmeniu yra techniškai įmanomas, šiuo metu nėra operatorių, kurie šiuo lygmeniu atliktų sujungimą.

Šių rinkų geografinė aprėptis – visa Lietuvos Respublikos teritorija.

II. 3. DĮR vertinimas

RRT siūlo nustatyti, kad „TEO LT“ (TEO) turi didelę įtaką skambučių inicijavimo viešajame ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje.

Pagrindiniai kriterijai, į kuriuos atsižvelgė RRT prieidama prie išvados dėl DĮR: rinkos dalis⁷, rinkos dydis ir struktūra, pirkėjo derybinės galios nebuvimas, patekimo į rinką kliūtys ir potencialios konkurencijos nebuvimas.

⁵ SG-Greffe (2006) D/202799.

⁶ RRT teigia, kad skambučių inicijavimo paslauga parduodama kaip susietos paslaugos, kuri taip pat apima tranzito ir skambučių užbaigimo paslaugas, dalis. Tokių susietų paslaugų pirkėjai (paprastai kabelinės televizijos paslaugų ir interneto paslaugų teikėjai) gali teikti mažmenines balso skambučių paslaugas ir jiems nereikia atsižvelgti į sujungimo susitarimus ir įsigyti telefono numerių.

⁷ Pagal apimtį TEO priklauso 93,3 % rinkos.

II. 4. Taisomosios priemonės

Dėl taisomųjų priemonių RRT mano, kad tikslinga išlaikyti įpareigojimus dėl prieigos suteikimo, nediskriminavimo ir skaidrumo. Siūloma iš dalies pakeisti taisomąją kainų kontrolės priemonę ir atšaukti apskaitos atskyrimo įpareigojimą.

Kalbant apie kainų kontrolę, didmeniniai skambučių inicijavimo įkainiai šiuo metu nustatomi pagal hibridinį FL-LRAIC sąnaudų skaičiavimo modelį⁸. Tačiau RRT mano, kad techniniu požiūriu skambučių inicijavimo paslaugos atspindi skambučių užbaigimo paslaugas (t. y. naudojami tie patys tinklo komponentai). Todėl RRT mano, kad tikslinga nustatyti tokio pat dydžio skambučių inicijavimo ir skambučių užbaigimo paslaugų įkainius. RRT teigia, kad šiuo metu skambučių užbaigimo fiksuotojo ryšio tinkluose tarifai yra 0,0211 LTL/min (t. y., 0,61 euro centai/min)⁹ pagal laikinąją priemonę, kuri įsigaliojo 2013 m. balandžio 1 d. ir nustojo galioti 2013 m. spalio 1 d. Nors laikinoji priemonė nebegalioja, šį tarifą, pagrįstą ne vien tik BU-LRIC sąnaudų skaičiavimo modeliu¹⁰, operatoriai vis dar taiko.

Todėl RRT siūlo nustatyti 0,0211 LTL/min didmeninį skambučių inicijavimo įkainį (nuo 2014 m. lapkričio 1 d.), netaikant skirtingų tarifų piko ir ne piko valandomis ir netaikant skambučio sudarymo mokesčio. Be to, jau šiuo etapu RRT siūlo, kad skambučių inicijavimo paslaugų įkainiai neturėtų viršyti didmeninių skambučių užbaigimo fiksuotojo ryšio tinkle paslaugų įkainių, kaip RRT numato nustatyti ateityje. Tačiau atsakyme į prašymą pateikti informaciją RRT aiškina, kad taikydama taisomąją kainų kontrolės priemonę ji gali taikyti įvairius skambučių inicijavimo kainos nustatymo metodus, taip pat kad ateityje RRT leis taikyti kainų nustatymo procesus, kuriuos pritaikius būtų galima susigrąžinti jungtines ir bendras sąnaudas, susijusias su skambučių inicijavimo paslaugomis.

III. PASTABOS

Išnagrinėjusi pranešimą ir RRT pateiktą papildomą informaciją, Komisija pateikia toliau išvardytas pastabas¹¹.

Kainos nėra tinkamai pagrįstos sąnaudomis

RRT siūlo nustatyti skambučių inicijavimo fiksuotojo ryšio tinkluose tarifus pagal dabartinių skambučių užbaigimo fiksuotojo ryšio tinkluose tarifų dydį ir užtikrinti, kad ateityje Lietuvoje skambučių inicijavimo tarifai neviršytų skambučių užbaigimo fiksuotojo ryšio tinkluose tarifų dydžio.

Komisija mano, kad susigrąžinti išlaidas, patirtas teikiant atitinkamas paslaugas, turėtų būti galima laikantis atitinkamo kainų kontrolės įpareigojimo. Komisija vertina RRT pastangas nustatyti skambučių inicijavimo įkainius, atspindinčius teikiant atitinkamą paslaugą patirtas sąnaudas. RRT nustato skambučių

⁸ Vietinis inicijavimas: 2,28 (piko metu)/0,62 (ne piko metu); nacionalinis inicijavimas: 4,26 (piko metu)/1,16 (ne piko metu); skambučio sudarymo mokestis: 0,69 (visos kainos pateiktos lito centais už min).

⁹ Komisijos nuomone, šį tarifą lemia 1,71 skambučių užbaigimo judriojo ryšio ir fiksuotojo ryšio tinkluose tarifų santykis Lietuvoje (pagal 2009 m. skambučių užbaigimo judriojo ryšio tinkle tarifų ir nuo 2008 m. taikomų skambučių užbaigimo fiksuotojo ryšio tinkle tarifų duomenis).

¹⁰ Ši laikinoji priemonė turėjo būti pakeista nuolatine priemone, apie kurią pranešta Komisijai remiantis 7 straipsniu (byla LT/2014/1622). Pagal 7a straipsnį pradėjus tyrimo II etapą, 2014 m. liepos mėn. RRT atšaukė planuojamą priemonę.

¹¹ Pagal Pagrindų direktyvos 7 straipsnio 3 dalį.

inicijavimo įkainius pagal skambučių užbaigimo fiksuotojo ryšio tinkluose tarifus, nes mano, kad techniniu požiūriu skambučių inicijavimas atspindi skambučių užbaigimą. Tačiau Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad siūlomi skambučių inicijavimo paslaugų įkainiai kol kas nėra pagrįsti sąnaudomis, nes skambučių užbaigimo fiksuotojo ryšio tinkle tarifai (kuriais remiamasi) taip pat nėra pagrįsti sąnaudomis¹².

Todėl Komisija ragina RRT šiame arba kitame sprendime dėl kainos nustatyti tokio lygio skambučių inicijavimo įkainius, kurie atspindėtų atitinkamos didmeninės paslaugos teikimo sąnaudas.

Reikalingas bendras skambučių inicijavimo paslaugų kainų nustatymo metodas

Komisija laikosi nuomonės, kad RRT siūlomas skambučių inicijavimo tarifų nustatymo metodas trukdo užtikrinti reguliavimo nuspėjamumą ir teisinį tikrumą, o operatoriams sunkiau parengti ilgalaikius verslo planus ir numatyti sprendimus dėl investicijų.

Pirmiausia, siūloma planuojama priemonė reiškia, kad naujas sprendimas dėl skambučių inicijavimo kainos bus priimamas kiekvieną kartą keičiant skambučių užbaigimo fiksuotojo ryšio tinkle tarifus. Priemonė, apie kurią pranešta, *de facto* būtų taikoma tik kelis mėnesius (t. y. iki būsimo RRT sprendimo dėl skambučių užbaigimo fiksuotojo ryšio tinkluose rinkų, kurį planuojama priimti 2015 m. kovo mėn. pabaigoje¹³).

Be to, pagal dabartinę formuluotę išlieka galimybė laisvai interpretuoti kainų ir (arba) sąnaudų skaičiavimo metodą, kurį RRT taikys ateityje skambučių inicijavimo įkainiams nustatyti. Pasiūlymas, kad skambučių inicijavimo tarifai neturėtų viršyti skambučių užbaigimo fiksuotojo ryšio tinkle tarifų, galėtų prieštarauti kitam RRT užsibrėžtam tikslui – susigrąžinti jungtines ir bendrąsias sąnaudas, visų pirma, kai Lietuvoje bus pradėta taikyti vien tik BU-LRIC metodika.

Todėl, pateikdama galutinę priemonę, RRT turėtų pagrįsti ir geriau motyvuoti, kodėl skambučių inicijavimui, priklausančiam vienpusei rinkai, taikysimas sąnaudų susigrąžinimo mechanizmas turėtų būti toks pat, koks taikomas skambučių užbaigimo rinkoms, kuriose sujungimo mokesčių sumažėjimas paprastai kompensuojamas sumažėjusia už sujungimą mokama suma, o jungtines ir bendrąsias sąnaudas būtų galima efektyviau susigrąžinti iš gretimųjų mažmeninių rinkų. Pateikdama galutinį priemonės projektą, RRT taip pat turėtų paaiškinti, kaip siūlomame reguliavimo sprendime (taip pat būsimuose sprendimuose) dėl skambučių inicijavimo tarifų ketinama numatyti susigrąžinti jungtines ir bendrąsias sąnaudas. Komisija primena RRT, kad apie tokį sprendimą, kuriuo iš dalies keičiami skambučių inicijavimo tarifai, turėtų būti pranešta pagal Pagrindų direktyvos 7 straipsnį.

Komisija taip pat pastebi, kad NRI taiko įvairius skambučių inicijavimo paslaugų sąnaudų skaičiavimo metodus – jos gali taikyti ir vien tik BU-LRIC, ir visiškai paskirstytų sąnaudų metodus¹⁴. Kai kurios NRI svarsto galimybę padidinti

¹² Žr. bylą LT/2014/1622.

¹³ RRT 2014 m. liepos 16 d. raštas.

¹⁴ Pavyzdžiui, Lenkijos reguliavimo institucija UKE pasiūlė pakeisti sąnaudų skaičiavimo metodiką – naudoti ne LRIC, bet vadinamąjį patirtų sąnaudų metodą, kurį vėliau ši NRI tikrino

didmenines skambučių inicijavimo kainas, įtraukiant tam tikras kitų reguliuojamų paslaugų sąnaudas, visų pirma skambučių užbaigimo fiksuotojo ryšio tinkluose sąnaudas¹⁵.

Atsižvelgdama į išdėstytus faktus, Komisija norėtų pabrėžti, kad pagal Pagrindų direktyvos 7 straipsnį NRI privalo prisidėti prie vidaus rinkos plėtros skaidriai bendradarbiaudamos tarpusavyje ir su Komisija bei EERRI, siekdamos užtikrinti, kad šios direktyvos ir specifinių direktyvų nuostatos būtų nuosekliai taikomos visose valstybėse narėse. Todėl Komisija, visų pirma atsižvelgdama į būsimą RRT pranešimą apie skambučių užbaigimo fiksuotojo ryšio tinkluose rinkas 2015 m. kovo mėn. pabaigoje, ir dėl to būsimus skambučių inicijavimo tarifų pokyčius, norėtų, kad RRT glaudžiai bendradarbiautų su Komisija, EERRI ir kitoms NRI, siekdama nustatyti taisomąją kainų kontrolės priemonę, kuri būtų tinkamiausia spręsti nustatytas balso skambučių inicijavimo fiksuotojo ryšio tinkle paslaugų rinkos nepakankamumo problemas.

Pagal Pagrindų direktyvos 7 straipsnio 7 dalį RRT privalo atidžiai atsižvelgti į kitų NRI, EERRI ir Komisijos pastabas ir tik po to gali priimti planuojamą priemonę; tai padariusi, turi informuoti Komisiją.

Komisijos pozicija dėl šio konkretaus pranešimo nedaro poveikio jokiai pozicijai, kurios ji gali laikytis dėl kitų planuojamų priemonių, apie kurias pranešta.

Pagal Rekomendacijos 2008/850/EB 15 punktą¹⁶ Komisija paskelbs šį dokumentą savo interneto svetainėje. Jame pateikiamos informacijos Komisija nelaiko konfidencialia. Prašome per tris darbo dienas nuo šio rašto gavimo pranešti Komisijai¹⁷, ar, Jūsų nuomone, pagal ES ir nacionalines konfidencialios verslo informacijos taisyklės šiame dokumente yra konfidencialios informacijos, kurią norėtumėte išbraukti prieš paskelbiant šį dokumentą¹⁸. Pateikdami tokį prašymą turėtumėte nurodyti priežastis.

**PATVIRTINTAS DOKUMENTO
NUORAŠAS**

Generalinės sekretorės vardu

Jordi AYET PUIGARNAU
Raštinės direktorius
EUROPOS KOMISIJA

Pagarbiai
Komisijos vardu
Robert Madelin
Generalinis direktorius

pasiekiama įvairias priemones, pavyzdžiui, lyginamąją analizę, kainų spaudimą (žr. PL/2010/1152); Kipro NRI nustatė kainas pagal „iš viršaus į apačią“ principu paremtą LRIC modelį (žr. CY/2011/1169); Graikijos NRI taiko į ateitį orientuotų ilgo laikotarpio vidutinių padidėjimo sąnaudų skaičiavimo metodiką (FL-LRAIC+) (byla EL/2014/1562); Estijoje taikomas „iš viršaus į apačią“ principu paremtas įsigijimo savikainos pagal visiškai paskirstytas sąnaudas metodas (angl. *Top-Down HC FDC*) (byla EE/2010/1038); Austrijoje privaloma taikyti seniai naudojamą visiškai paskirstytų sąnaudų metodą (byla AT/2013/1434). Vengrijos reguliavimo institucija NMHH siūlė nustatyti skambučių inicijavimo įkainius taikant vien tik BU-LRIC metodą (byla HU/2013/1505).

¹⁵ Žr. Komisijos pastabą byloje FR/2011/1235.

¹⁶ 2008 m. spalio 15 d. Komisijos rekomendacija 2008/850/EB dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos 7 straipsnyje numatytų pranešimų, terminų ir konsultacijų (OL L 301, 2008 11 12, p. 23).

¹⁷ Prašymą siųsti e. paštu CNECT-ARTICLE7@ec.europa.eu arba faksu +32 22988782.

¹⁸ Apie savo vertinimo rezultatus Komisija gali informuoti visuomenę prieš baigiantis šiam trijų dienų laikotarpiui.